

การเสวนาหัวข้อ

“การขับเคลื่อนเมืองสิ่งแวดล้อมยั่งยืนอย่างไรให้ยั่งยืน”

นายสุพจิต สุขกันตะ

กรมควบคุมมลพิษ

Roadmap การจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

คสช. เห็นชอบ เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม 2557

1 แก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยเก่าตกค้างสะสม

2 สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยใหม่

3 วางระเบียบและมาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

4 สร้างวินัยคนในชาติ

กรม. เห็นชอบ เมื่อวันที่ 3 พฤษภาคม 2559

ทิศทาง

 ใช้น้อย ใช้ซ้ำ นำกลับมาใช้ใหม่ ตามหลักการ 3Rs

 ระบบจัดการที่เหมาะสม กำจัดแบบศูนย์รวม และแปรรูปผลิตพลังงาน

 ความรับผิดชอบและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

ขยะมูลฝอยตกค้าง 100 % ในปี 2562

มูลฝอยติดเชื้อ 100 % ในปี 2563

กากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย 100 % ในปี 2563

ของเสียอันตรายชุมชน > 30 % ในปี 2564

มีการคัดแยกที่ต้นทาง > 50 % ในปี 2564

ขยะมูลฝอยชุมชน > 75 % ในปี 2564

มาตรการการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย

1. การลดการเกิด ณ แหล่งกำเนิด

- ❖ คัดแยกและนำกลับมาใช้ใหม่
- ❖ การผลิตและใช้สินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. การเพิ่มศักยภาพ

- ❖ การรวบรวม ขนส่ง กำจัด
- ❖ ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม
- ❖ สถานที่รวบรวม/กำจัด
- ❖ พัฒนาปรับปรุงกฎหมาย
- ❖ เข้มงวดบังคับใช้กฎหมาย

3. ส่งเสริมการบริหารจัดการ

- ❖ สร้างจิตสำนึก
- ❖ พัฒนาองค์ความรู้
- ❖ เทคโนโลยีการบำบัด/กำจัด
- ❖ พัฒนาระบบฐานข้อมูล
- ❖ สร้างแรงจูงใจในการจัดการ
- ❖ กลไกทางสังคมและทางเศรษฐศาสตร์

Goals

01

ปริมาณมูลฝอย
ทั่วไปที่เข้าสู่ระบบ
การกำจัดที่
ปลายทางลดลง
ร้อยละ 5 จากปี
พ.ศ. 2559*

02

หมู่บ้าน/ชุมชน
ร้อยละ 100 ที่
ประเทศมีการ
จัดตั้ง "จุดรวม
ของเสียอันตราย
ชุมชน"

03

ปริมาณมูลฝอย
ติดเชื้อร้อยละ 85
ได้รับการกำจัด
อย่างถูกต้องตาม
หลักวิชาการ**

04

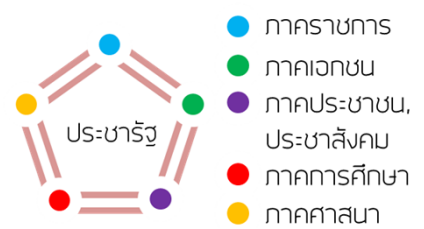
ปริมาณกาก
อุตสาหกรรมร้อยละ
70 ได้รับการกำจัด
อย่างถูกต้องตาม
หลักวิชาการ**

กรม. เห็นชอบ เมื่อวันที่ 20 กันยายน 2559

แนวคิดพื้นฐาน

- 1 แนวคิด 3R
- 2 หลักการประชารัฐ

3R Reduce ลดการใช้
Reuse ใช้ซ้ำ
Recycle แปรรูป

กรอบการดำเนินงาน

มุ่งเน้นการดำเนินการใน
ระยะต้นทาง คือ การลดปริมาณ
ขยะ และการคัดแยก ณ ที่กำเนิด
ระยะกลางทาง คือ
การเก็บ/ขนที่มีประสิทธิภาพ

มาตรการ

- การลดและคัดแยก
ที่แหล่งกำเนิด
- การเพิ่มศักยภาพ
การเก็บขน
- การส่งเสริม
การบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์

- การจัดการขยะมูลฝอยอย่างมี
ประสิทธิภาพ → **12 กิจกรรม**
- การจัดการขยะอันตรายอย่างมี
ประสิทธิภาพ → **7 กิจกรรม**
- การจัดการมูลฝอยติดเชื้ออย่างมี
ประสิทธิภาพ → **6 กิจกรรม**
- การจัดการกากอุตสาหกรรมที่เป็น
อันตรายอย่างมีประสิทธิภาพ
→ **5 กิจกรรม**
- การสนับสนุนการบริหารจัดการให้มี
ประสิทธิภาพ → **15 กิจกรรม**

การปรับปรุงกฎหมาย

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

1. ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนที่ 5 ก วันที่ 15 มกราคม 2560
2. มท. จะต้องออกกฎหมายลำดับรอง ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่ พรบ. ใช้บังคับ
  - (ร่าง) กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ....
  - (ร่าง) ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การตัดแยก เก็บขน กำจัด และการหาประโยชน์จากสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ....

ขณะนี้ ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว และอยู่ระหว่างการนำเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติการบริหารจัดการขยะแห่งชาติ พ.ศ. ....

วันที่ 1 - 2 ธันวาคม 2559 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา รับฟังความคิดเห็น “แนวทางการจัดทำกฎหมายในการบริหารจัดการขยะ” และอยู่ระหว่างการยกร่าง เพื่อประกอบการพิจารณาในกระบวนการตรากฎหมายเฉพาะในการบริหารจัดการขยะต่อไป

ร่างพระราชบัญญัติการส่งเสริมการลดและนำของเสียมาใช้ประโยชน์ พ.ศ. ....

วันที่ 28 มีนาคม 2560 ประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่าง พ.ร.บ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน จำนวน 80 หน่วยงาน โดยเปิดรับฟังข้อคิดเห็นจนถึงวันที่ 17 เมษายน 2560

บทบาท ทส. ภายใต้แผนปฏิบัติการ “ประเทศไทย ไร้ขยะ”

1

การติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

2

การพัฒนาระบบ รูปแบบ และวิธีการที่เหมาะสมสำหรับระบบต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการขยะมูลฝอย

3

กำหนดกรอบการจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศสถานภาพและการจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ

4

ส่งเสริมประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนบริโภคสินค้าที่สามารถกลับมาใช้ซ้ำหรือแปรรูปได้ และส่งเสริมการคัดแยกขยะ ณ แหล่งกำเนิด

5

เผยแพร่ความรู้สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

6

สนับสนุนด้านวิชาการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการขยะมูลฝอย และการคัดเลือกสถานที่ที่เหมาะสมในการก่อสร้างระบบจัดการขยะมูลฝอย

พ.ร.บ.รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

การบริหารจัดการมูลฝอยไม่อยู่ภายใต้บังคับ
พ.ร.บ.ว่าด้วยการร่วมทุน

ไม่นำไปบังคับกับของเสียทั้งที่เป็นอันตรายและ
ไม่เป็นอันตรายตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

การดำเนินกิจการเกี่ยวกับมูลฝอยไม่
เป็นการทำกิจการนอกเขตอปท.

มท.

มท. ออกประกาศ กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ
เงื่อนไข การคัดแยก เก็บ ขน และกำจัดมูลฝอย

มท. ออกกฎกระทรวงกำหนดอัตรา
ค่าธรรมเนียม

มท. ขอตั้งงบประมาณในการบริหารจัดการ
มูลฝอยได้

ให้ มท. แต่งตั้งคณะกรรมการกลาง
ประกอบด้วย สด. กอ. คพ. สส. กรอ. ยผ. และ
อาจตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันให้คำแนะนำและ
กำกับการดำเนินการของ อปท.

อปท.

หน้าที่และอำนาจในการเก็บขน และกำจัดมูลฝอย
เป็นของ อปท.

กำหนดให้ อปท. ดำเนินการเองมอบหมาย ร่วมทุน
หรือรวมกลุ่ม (Clusters) ได้

มูลฝอยที่ อปท. จัดเก็บได้เป็นของ อปท.
สามารถนำไปดำเนินการหรือจัดหาประโยชน์ได้

การเก็บ ขน และกำจัดหรือจัดหาประโยชน์ที่ทำ
เป็นธุรกิจหรือได้รับประโยชน์เป็นค่าตอบแทนโดย
คิดค่าบริการ ต้องขออนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

การดำเนินการตามกฎหมายโดยให้ อปท. ออกเป็น
ข้อกำหนดท้องถิ่น

บทบาทและอำนาจหน้าที่ด้านการจัดการมูลฝอย

ภายใต้ พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

ผู้ว่าราชการจังหวัด

- ▶ ประธานคณะกรรมการการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระดับจังหวัด
- ▶ กลั่นกรองโครงการด้านการจัดการมูลฝอยเพื่อเสนอของบประมาณ/ให้สิทธิเอกชนดำเนินการ
- ▶ พิจารณาเห็นชอบการรวมกลุ่ม Clusters การจัดการมูลฝอย
- ▶ พิจารณารูปแบบการกำจัดมูลฝอยให้เหมาะสมกับปริมาณและลักษณะมูลฝอยของแต่ละพื้นที่
- ▶ กำกับ ดูแลให้ อปท. ปฏิบัติตาม พ.ร.บ. รักษาฯ กฎกระทรวงและประกาศกระทรวงฯ
- ▶ กำกับ ดูแล เร่งรัดการบังคับใช้เทศบัญญัติให้เป็นไปตามกฎหมาย ประกาศ มท. และกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม

นายอำเภอ

- ▶ กำกับ ดูแล เร่งรัดการบังคับใช้ข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียม และประกาศ มท.
- ▶ รวบรวมแผนงาน/โครงการด้านการจัดการมูลฝอยเสนอ ผวจ.
- ▶ ประสานท้องถิ่น ท้องที่ และสร้างเครือข่ายความร่วมมือจากประชาชน
- ▶ สร้างความเข้าใจที่ดีกับประชาชนในการดำเนินโครงการเกี่ยวกับการกำจัดมูลฝอย
- ▶ ส่งเสริมสนับสนุน อปท. ให้ปฏิบัติตามประกาศ มท. เรื่องการคัดแยก เก็บ ขน กำจัด และหาประโยชน์จากมูลฝอย

ท้องถิ่นจังหวัด

- ▶ ช่วยเหลือ ผวจ. กำกับดูแล อปท. ด้านการจัดการมูลฝอย
- ▶ เลขานุการคณะกรรมการการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ระดับจังหวัด
- ▶ รวบรวมวิเคราะห์โครงการด้านขยะที่เสนอของบประมาณให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์
- ▶ สดจ. เป็นศูนย์ข้อมูลด้านการจัดการมูลฝอยของจังหวัด
- ▶ จัดทำแผนปฏิบัติการด้านการจัดการมูลฝอยให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาจังหวัด
- ▶ รวบรวมและวิเคราะห์การรวมกลุ่ม (Clusters) เพื่อเสนอคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด ตรวจสอบความถูกต้องข้อกำหนดของท้องถิ่นด้านการจัดการมูลฝอยในจังหวัด ให้เป็นไปตามกฎหมาย

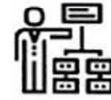

ท้องถิ่นอำเภอ

- ▶ ช่วยเหลือนายอำเภอกำกับดูแล อปท. ด้านการจัดการมูลฝอย
- ▶ ตรวจสอบข้อกำหนดของท้องถิ่นด้านการจัดการมูลฝอย
- ▶ ให้คำแนะนำ สร้างความรู้ ความเข้าใจ อปท. ในการจัดการมูลฝอย
- ▶ ประสานงานด้านการจัดทำแผนงาน/โครงการและข้อมูลการจัดการมูลฝอยระดับอำเภอ
- ▶ ติดตามผลการดำเนินงานด้านการจัดการมูลฝอยระดับอำเภอ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รวบรวม เก็บ ขน
กำจัด และหาประโยชน์
จากมูลฝอย

ออกข้อกำหนดของท้องถิ่น
ให้เป็นไปตามกฎหมาย
ประกาศ มท. และ
กฎกระทรวง.

ออกใบอนุญาต
ประกอบกิจการ
คัดแยก เก็บ ขน
กำจัดและหา
ประโยชน์จากมูลฝอย

จัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอย
ที่เพียงพอตามหลักเกณฑ์
รวมถึงให้มีภาชนะรองรับ
มูลฝอยอันตรายชุมชน

จัดทำแผนงาน/
โครงการให้สอดคล้อง
กับสภาพปัญหาใน
พื้นที่

จัดทำแผนด้านการ
จัดการมูลฝอย
ระดับท้องถิ่น

ประสานความร่วมมือ
สร้างเครือข่ายตาม
แนวทางพระราชรัฐ

รณรงค์ สร้างความรู้
จิตสำนึกระเบียบวินัย
ในการลดและคัดแยก
มูลฝอยในพื้นที่

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย

กระทรวง
ทรัพยากร

Regulator

Roadmap/แผนแม่บท/
นโยบาย/แผนปฏิบัติการ/
หลักเกณฑ์วิชาการ/
ระบบสารสนเทศ
ด้านการจัดการขยะมูลฝอย

กระทรวงมหาดไทย

- หลักเกณฑ์และวิธีการเก็บ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (ม.34/1 พรบ.รักษาความสะอาดฯ)
- กฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมและการยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (ม.5 พรบ.รักษาความสะอาดฯ)

หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น / กทม.

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

ออกข้อกำหนดท้องถิ่น การคัดแยก เก็บขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย (ม.34/3 พรบ.รักษาความสะอาดฯ)

FamilyMart
ลดการใช้
ถุงพลาสติก

ขยะรีไซเคิล

พลังงาน
Recycle

ของเสียอันตรายชุมชน

ที่กำจัดอย่างปลอดภัย

ขยะทั่วไป

ที่กำจัด

ขยะอินทรีย์

ฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล

ขนส่ง
เพื่อนำไปดำเนินการ

เป็นอาหารสัตว์
การย่อยสลาย
โดยไม่ใช้
ออกซิเจน &
ผลิตพลังงาน

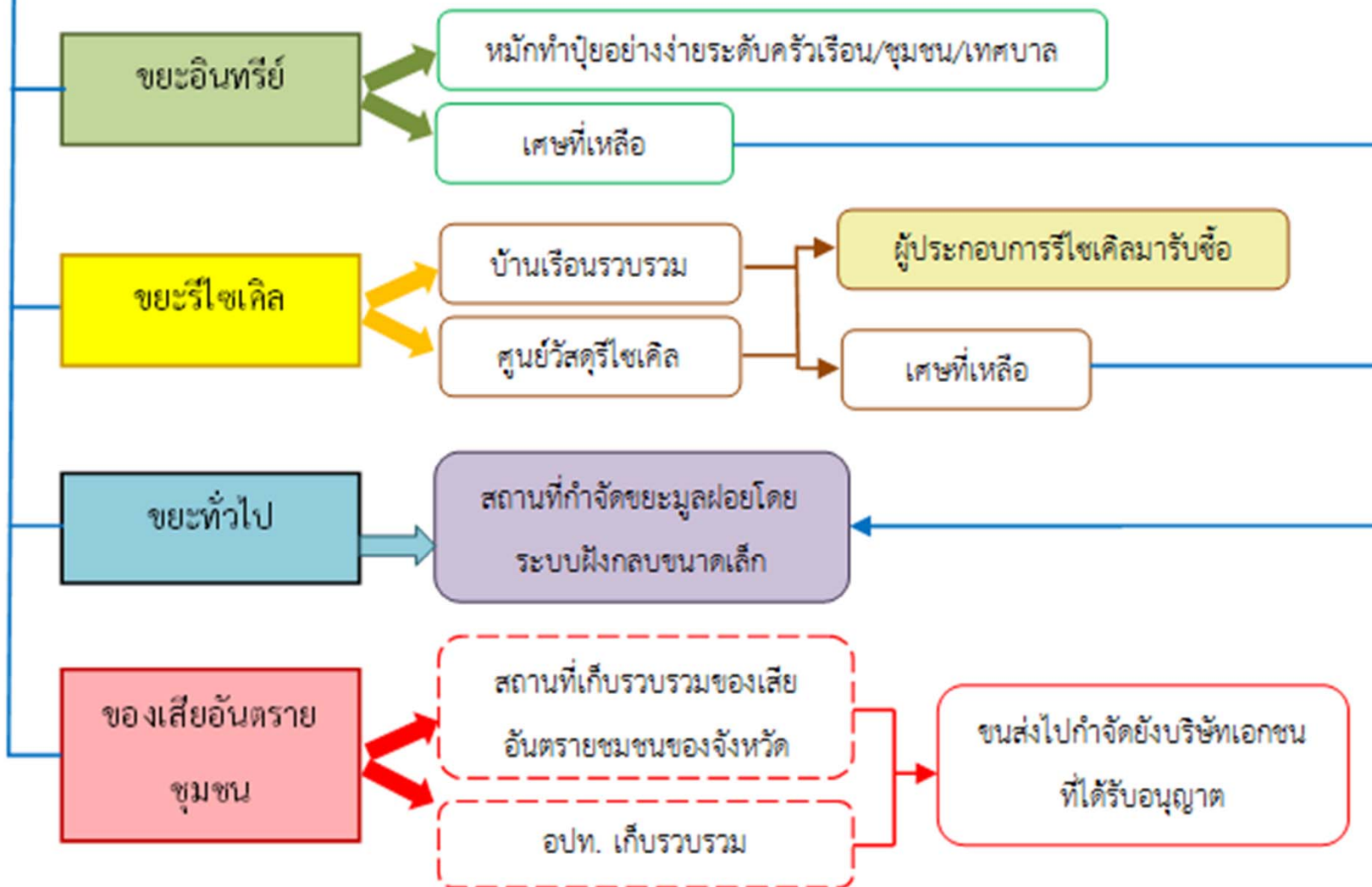

การดำเนินการ ณ แหล่งกำเนิด
(การย่อยสลายโดยไม่ใช้ออกซิเจน)

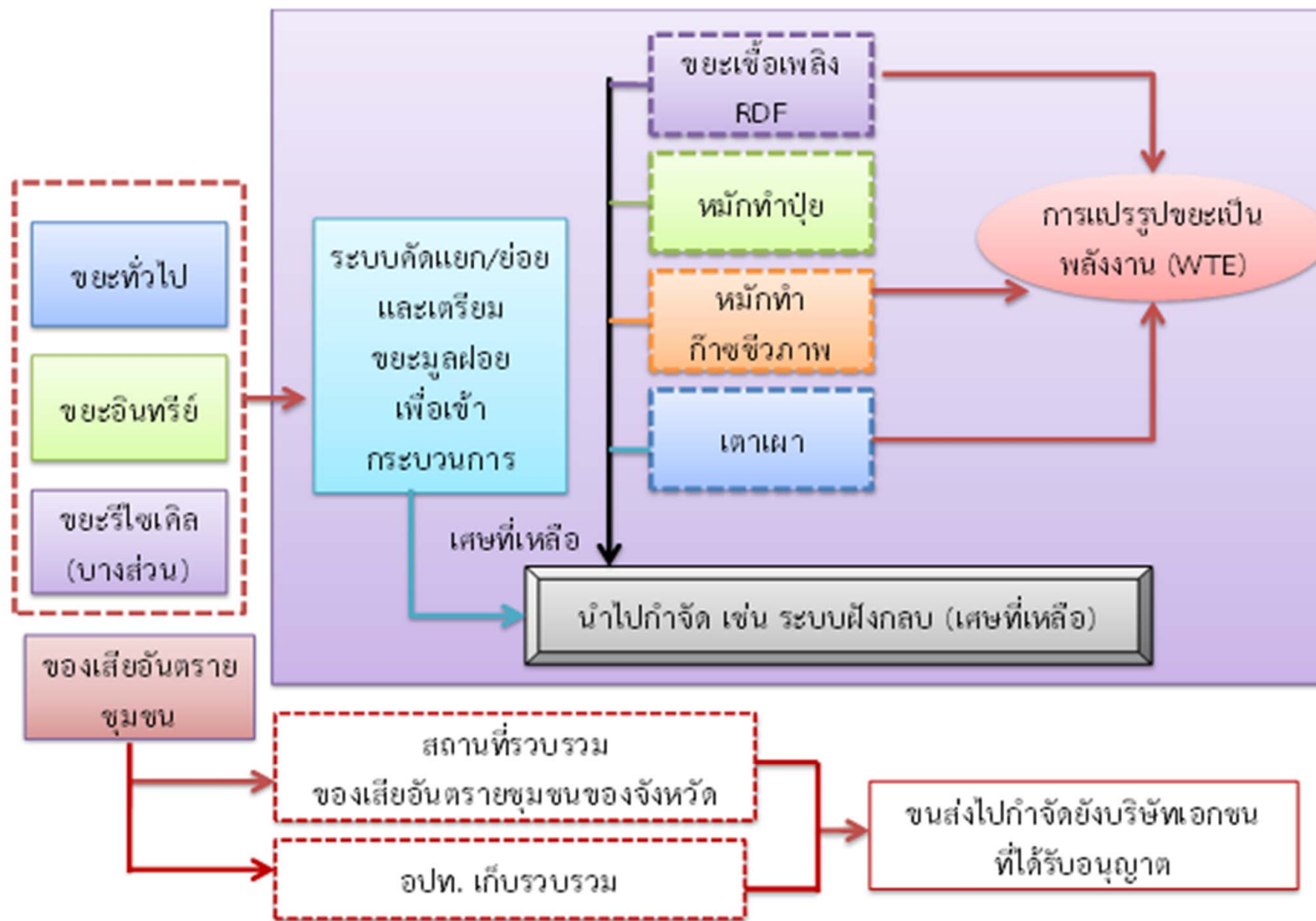
แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย

รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยสำหรับกลุ่มพื้นที่ขนาดเล็ก

รูปแบบศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม สำหรับกลุ่มพื้นที่ขนาดเล็ก (< 50t/d)

แนวทางการจัดการขยะมูลฝอย

รูปแบบศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยรวม สำหรับกลุ่มพื้นที่ขนาดใหญ่ (≥ 300 t/d) และกลุ่มพื้นที่ขนาดกลาง (50 - 300 t/d)